

Motion 1 : M. Léon Gloden (interventions de M. Gilles Baum, Mme Josée Lorsché et M. Mars Di Bartolomeo) | M. Gilles Baum (intervention de Mme Octavie Modert) | Mme Josée Lorsché | M. Marc Goergen (intervention de M. Mars Di Bartolomeo) | M. Mars Di Bartolomeo | M. Jeff Engelen | Mme Myriam Cecchetti
Vote sur la motion 1 (rejetée)
Motion 2 : M. Gilles Baum (intervention de M. Gilles Roth) | M. Marc Goergen | Mme Myriam Cecchetti
Vote sur la motion 2 (rejetée)

Motion 3 : M. Gilles Baum | M. Fernand Kartheiser (interventions de M. Jeff Engelen, M. Sven Clement et M. Gilles Baum) | M. Marc Goergen | M. Claude Wiseler
Vote sur la motion 3 (rejetée)

Au banc du Gouvernement se trouvent : Mme Paulette Lenert, Vice-Première Ministre ; Mme Corinne Cahen, M. Claude Turmes, Mme Sam Tanson, M. Franz Fayot, M. Claude Haagen, Mme Yuriko Backes et Mme Joëlle Welfring, Ministres.

(La séance publique est ouverte à 14.01 heures.)

1. Ouverture de la séance publique

M. Fernand Etgen, Président | Ech maachen d'Sitzung op.

Huet d'Regierung eng Kommunikatioun ze maachen?

Mme Corinne Cahen, Ministre | Nee, Här President.

2. Dépôt d'une proposition de loi par Mme Cécile Hemmen

M. Fernand Etgen, Président | Da géif ech d'Wuert un déi honorabel Madamm Cécile Hemmen gi fir den Depot vun enger Proposition de loi. Madamm Hemmen, Dir hutt d'Wuert.

Exposé

Mme Cécile Hemmen (LSAP), auteure | Jo, merci. Merci, Här President. Ech si ganz houfreg, haut de Mëtteg eng Proposition de loi ze hannerleeën. An zwar geet et drëms, et de Majorzgemengen ze vereinfachen, am Fall wou während der Mandatsperiod een, zwee oder méi Sëtz sollte fräi ginn am Gemengrot, dass da keng Komplementarwale méi sollen organiséiert ginn, mee dass dann e bësse wéi nom Prinzip vun de Proporzgemengen deen nächste Kandidat op der Wallëscht kéint noréckelen.

Wannechgelift.

8219 – Proposition de loi modifiant la loi électorale modifiée du 18 février 2003

M. Fernand Etgen, Président | Merci, Madamm Hemmen.

(Brouhaha)

3. Heure d'actualité du groupe politique CSV au sujet du troisième âge au Grand-Duché de Luxembourg

D'Chamber féiert haut de Mëtten eng Aktualitéitsstonn iwwert den Drëtten Alter, déi d'CSV-Fraktioun ugefrot huet. D'Riedezäit ass opgedeelt, wéi dat bei enger Aktualitéitsstonn am Reglement virgesinn ass. An et hu sech schonn ageschriwwen: den Här Max Hahn, d'Madamm Simone Asselborn-Bintz, den Här Charles Margue, den Här Jeff Engelen, d'Madamm Myriam Cecchetti an den Här Marc Goergen. An d'Wuert huet elo den honorabelen Här Marc Spautz als Vertrieeder vun der CSV-Fraktioun. Här Spautz, Dir hutt d'Wuert.

Exposé

M. Marc Spautz (CSV) | Här President, Kolleeginnen a Kolleegen, den Drëtten Alter ab 60, de Véierten Alter ab 80 – wat kennt nach?

Une voix | O!

(Brouhaha)

Une autre voix | De fënneften ...

M. Marc Spautz (CSV) | D'Entwécklung vun der Medezinn huet mat sech bruecht, dass d'Madamm Familljeministes bal all Woch engem 100-Järeg ka felicitéiere goen. Wéi domat ugefaange ginn ass, viru 40 Joer, waren et der zwëscht dräi a véier d'Joer. Haut si mer do op anere Weeër.

Wa mer vum Drëtten Alter schwätzen, schwätze mer meeschtens heibanne iwwer Altersstrukturen, iwwer Pensiounen, iwwer Alters- a Fleegeheimer an iwwer regional Opdeelunge vun Alters- a Fleegeheimer. Mir sinn de Moment amgaang, an der Kommissioun – an dat wäert net méi allze laang daueren, ginn ech emol dovun aus – iwwer Qualitéitskrittären ze schwätzen, déi missten do erfëllt ginn an den Alters- an an de Fleegestrukturen. Well et ass do wéi iwwerall: 99 % hale sech un alles an 1 % hält sech un näischt. An dofir muss een awer eng Infrastruktur maachen, fir dann och ëmmer deen 1 % ze kontrolléieren an deen 1 % erauszefannen.

Ech wollt awer haut weeder iwwert déi 100-Järeg schwätzen nach iwwert d'Alters- an d'Fleegeheimer nach iwwert d'Pensiounen, well do gëtt et sécher nach aner Geleeënheete heibannen, fir doriwwer ze schwätzen, mee ech wollt emol haut doriwwer diskutéieren: den Drëtten Alter, an e limitéiert sech jo net nëmmen dodrop, mee den Drëtten Alter, do geet et och ëm Kultur, do geet et ëm Mobilitéit, do geet et ëm Bildung, Digitaliséierung, Sécherheet a Berodung; och dat sinn d'Interête vu Leit am Drëtten Alter.

A mir hunn et och fäerdegbruecht – ech hunn et scho virdru gesot – duerch d'medezinnesch Entwécklung an och duerch all déi Fleegeedéngschter, dass d'Leit méi laang kënnen doheim bleiwen an och méi laang d'Méiglechkeet hunn, doheim kënnen an hire véier Wänn ze wunnen an och ze liewen. Well mer stelle jo och fest bei den Alters- a Fleegeheimer, dass et do ganz grouss regional Ënnerscheeder gëtt, a wann haut Demandé sinn, fir an Alters- a Fleegeheimer ënnerdaach ze kommen, sou kënnen déi méi stänneg Kolleegen heibanne sech drun erënneren, dass dat emol an der Zäit ëmmer eng Diskussioun war, dass net genuch Better do waren, dass d'Leit hu missen an d'Ausland goen. Haut ass et éischter, ob se kënnen an hirem Eck, an hirem Ëmfeld bleiwen oder ob se déi musse wiesselen, well net déi néideg Better do sinn.

Wa mer vun den eelere Leit schwätzen, gëtt et der och, déi Schwierigkeeten hu mat der Digitaliséierung. Mir wëssen awer gläichzäitig, dass ëmmer méi Saachen digital ugebuede ginn. Ech denken do och un d'Finanzdéngschtleschtungen. An et si jo genuch Kolleegen heibannen, déi wëssen, datt mer ëmmer déi Diskussiounen haten: „D'Post gëtt zougemaach“, „d'Bank gëtt zougemaach“, „de Schalter ass fort an d'Leit kommen dann net méi un hir Suen op déi Aart a Weis, wéi si dat gewinnt waren“. An alles dat sinn och Belaachtungen fir déi eeler Leit.

Mir hunn de selwechte Punkt: Et ginn ëmmer méi Servicer ugebueden, mee déi meescht Servicer ginn haut awer och elektronesch ugefrot. Wann der

nämlech bei den Dokter urufft, geet meeschtens de Repondeur: „Wann Der gär e Rendez-vous hätt, wannechgelift fuert iwwert den Doctena a maacht alles mam Computer!“ An alleguerten déi Leit – an där gëtt et, bei deene 60+ vläicht männer, mee bei deenen ab 70+ gëtt et der awer ëmmer méi –, déi net wëssen, wéi se da mat der Informatik ëmginn a wéi se sech déi Rendez-vousen huelen ...

Mir hunn a verschiddene Géigende vum Land ganz aktiv Amiperasen, Club-Senioren a lokal Strukturen, déi deene Leit och hëllefen, wou och d'Méiglechkeete besti vun esou Internetformatiounen respektiv vun Internethëllef. Mee awer och bei deene Leit ass awer eng gewësse Retizienz, fir dann de Geheimcode weiderzeginn, fir Bankoperatiounen ze maachen, wat ech awer och ganz normal fannen – ech wëll dat direkt hannendrusetzen –, an déi Leit hu Schwierigkeeten.

An déi Schwierigkeete sinn awer net am Lëtzebuerger Land iwwerall d'selwecht. Op verschiddene Plazen ass dat iwwerhaupt kee Problem, do gitt Der an eng Agence vun der Bank e bësse méi wäit, a bei aneren, do sëtzt Der Iech dann an de Bus an da fuert der 30 Kilometer, bis Der eng Agence fannt, wou Der och kënn erakommen. An et ass dofir, mengen ech, wou et wichteg ass, dass mer eis och mat deene Problemer beschäftegen.

An dat selwecht gëllt fir kulturell a sportlech Aktivitéiten. Et si vill Gemengen – gréisser Gemengen, och klenger –, déi vill maachen, fir e Kulturprogramm an e Sportsprogramm fir hir eeler Matbiirger unzebidden. Et sinn awer anerer, déi hu guer näischt respektiv heescht et dann: „Dann hëls de de Bus an da fiers de bis an d'Philharmonie oder du fiers bis op Dikrech“ – op Ettelbréck, pardon, Här Schaafl – „an de Centre des Arts Pluriels, da klëmms du dräimol ëm an du fiers mëtten um véier Auer fort, fir owes um aacht Auer do ze sinn.“ Ech hunn et elo e bëssen iwwerspëtzt formuléiert, mee dat si Problemer, déi sech stellen.

An da kënn eppes do derbäi, dat nennt ee „sozial Isolatioun“. An ech hunn dofir och nach eng Kéier eng Zeitung matbruecht vu leschem Samschdeg, eng däitsch Zeitung, d'„Süddeutsche Zeitung“, déi ënnerstrach huet, dass d'Einsamkeet amgaang ass, de gréisste Problem ze ginn, deen et gëtt. An déi Einsamkeet heescht net nëmmen, dass e Mënsch eleng leeft, mee do sinn och Leit, déi hu reegelméisseg Kontakt, mee se fille sech awer einsam, well dat och eppes Emotionales ass – an déi Gefiller, ob ee sech eleng spiert oder net, dat si subjektiv Gefiller –, an dass do ganz vill Leit och an d'Krankheet falen, dass et do virun allem Häerz-Kreeslaf-Krankheete gëtt, dass der ëmmer méi och an eng Sucht falen, déi 70 Joer keng Sucht huten an dann op eemol ufänken, sief et mam Alkohol, sief et mat Medikamenter, well se de Problem soss net méi gebändegt kréien.

A wann ech dat lese fir Däitschland – huet mer et net iwwel –, da mengen ech, dass d'Steigerungsrat hei zu Lëtzebuerg vun där Problematik héchstwahrscheinlech